

Незважаючи на ці проблеми, спостерігається розгортання електронної торгівлі як можливості для підприємств в умовах віртуального простору. Відзначається, що віртуальний бізнес стає важливим фактором для виживання підприємств під час воєнних дій, дозволяючи швидко реагувати на зміни у бізнес-середовищі та забезпечувати продовження діяльності.

Таким чином, військові конфлікти негативно впливають на торгівлю та бізнес в Україні, але водночас з'являються нові можливості для розвитку в електронному просторі. Реалізація цих можливостей вимагатиме відповідних стратегій та інноваційних підходів для подолання економічних труднощів та підтримки стійкості бізнесу в умовах воєнного часу.

Список використаних джерел:

1. Сіренко С. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку внутрішньої торгівлі України. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*, (2), 2023, с. 230-234.
2. Пашинний А. В. Торгівельна діяльність В Україні: проблеми та перспективи розвитку. *Актуальні проблеми економіки та підприємництва в умовах викликів і загроз*, 2023, с. 90.
3. Кісельов А.П. Основи бізнесу. Київ.: Вища школа, 1997, с. 191.
4. Пашкуда Т., Афенді А. Напрями розвитку торгівлі в Україні в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*, (43). 2022. Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-73>

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СТАРТАПІВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

А. А. ПАКУЛІНА, канд. екон. наук, доцент

А. В. ШЕВЧЕНКО, здобувач вищої освіти

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

В умовах воєнного часу, який зараз діє на теренах України, при цій нестабільній ситуації, більшість опинилися на межі розпутьтя: закрити бізнес, переїздити чи відкрити щось нове, більш важливе і прибуткове, зруйнована логістика, немає сировини, чи взагалі виробника і т. д.

В цих тяжких умовах опинилися всі, без виключень, бізнес-підприємства України. Так із низкою викликів зіштовхнулися і українські стартап-спільноти.

Що ж таке стартап? Більшість людей не правильно розуміють це слово. Вони розуміють це як відкриття практично любого бізнесу, наприклад торгової точки на ринку. Але поняття стартапу зокрема в інноваційності, створенні чогось нового, такого якого ще не було, оригінального. І якщо ми будемо говорити про цю ж торгову точку, якщо тут будуть надаватися якісь нові послуги, яких ще до нині не було, і це приносить нам прибуток, то так- це можна вважати стартапом. Отже, стартап або стартап-компанія – це новостворена компанія, заснована одним або декількома підприємцями, яка на основі інновацій або

інноваційних технологій будує свій бізнес, спрямований на впровадження цих інновацій та генерування ідей. Інновації в свою чергу можуть бути: глобальними (в усьому світі) і локальними (інновація в одній країні, але для інших, це вже не інноваційна технологія).

Звичайно, і до повномасштабного вторгнення у стартапу були свої слабкі сторони, зокрема:

- брак фінансування;
- нетривке положення на ринку;
- низький рівень володіння англійською;
- міграція нового бізнесу закордон;
- відсутність належної інфраструктури між стартапами та інвесторами;
- відсутність належної допомоги з боку держави.

А зараз цих сторін ще більше, це і:

- не можливість виїхати за кордон у пошуках нових інвесторів;
- внутрішні інвестори, або збідніли, або направляють свої кошти на волонтерство;
- відсутність інноваційних пріоритетів;
- переїзд українських стартапів, через нестійку ситуацію в країні;
- покидання співробітників компаній.

З цього переліку можна виокремити дві головні проблеми стартапу, це інвестування та інноваційність. Інвестори, як правило, обирають компанію з потенціалом вийти не тільки на національний ринок, але й на міжнародний ринок. Перш за все, вони вимагають від проєктів ідею, що здатна зробити світовий вклад.

Нерідко стосовно інтернет-проєктів застосовують слова саме стартап. І прослідковуючи зразки іноземних ІТ-розробників, вагома кількість українських проєктів досягає апогею інноваційного розвитку, роблячи Україну одним із найбільш професійних ІТ-хабів у світі.

Ну, і не можливо відмітити те, що під час широкомасштабного вторгнення саме ІТ-ринок України тримається стійким чином і продовжує працювати. А держава аналізує діяльність українських стартапів під час війни та сприяє пошуку найбільш ефективних способів індустрії, та визначає пріоритетні напрямки для побудови якісної взаємодії між владою, компаніями, міжнародними фондами та інвесторами.

Можливо, дивно звучить, але саме війна звільнила ще одну ланку в стартапі – саме стартап воєнної тематики. Зараз Збройні Сили України мають кардинально інший спектр озброєння, ніж вони мали до 24 лютого 2022 року. Особливо – у сегменті воєнних технологій. В Україні запустили Defence Tech кластер Brave1. Він стане єдиною платформою для співпраці розробників воєнних технологій з компаніями, державою та армією. Платформа дозволить збільшити виробництво зброї та техніки. В Україні з'явиться інституція, яка реагуватиме на потреби проєктів, стартапів та людей, які розробляють інновації у воєнній сфері. І такі заявки будуть швидко оброблятися. Відповідно, буде швидше відбуватися фінансування і виділення грантів. Тобто, це буде єдина платформа, де будь-яка ідея у цьому напрямку знайде підтримку.

Будь-який стартап MVP інноваційного продукту та бажання запуснути серійне виробництво або незалежний розробник чи компанія з чіткою ідеєю зможуть отримати всю необхідну експертизу цієї платформи. А потім – здобути державний контракт на свій продукт. Генштаб надаватиме воєнну експертизу. Міноборони забезпечить тестування у військах та постановку на озброєння. Мінекономіки допоможе із залученням грантів та інвестицій. Наприклад, були модернізовані безпілотники і тепер вони здатні вражати воєнні об'єкти противника на більшій дистанції. Також був залучений штучний інтелект ще з перших днів вторгнення, який дає можливість автоматично збирати дані про позиції та рух противника. Одним із вдалих прикладів стартапу можна вважати безпілотник PD-1, який створений для розвідки, а потім обладнаний штучним інтелектом. Були розроблені безпечні воєнні платформи «Criselda», «Кропива» та інші. У 2022 році засновник космічного стартапу Promin Aerospace Михайло Рудомінський запустив виробництво рацій Nimera, яких зараз на фронті перебуває понад 2000 шт. І більшість таких стартапів знаходять саме зараз своє визнання. А інвестори готові вкладатися в такі стартапи, тому що розуміють в якій країна ситуації, і більшість країн світу хочуть допомогти. Також наша держава розуміє важливість інвестицій та грантів від уряду для розвитку воєнно-технічних стартапів. Але чи залишиться це на постійній основі, чи буде тривати, поки питання актуальне? Чи, можливо, нам треба проаналізувати ситуацію Ізраїлю. Їх армія швидко і активно реагує на загрози будь-які, як зовнішні так і внутрішні. Головний вид їхньої діяльності: штучний інтелект, кібербезпека, ігри, освітні технології. І вони здатні в повній мірі дати відсіч ворогам.

А в США інвестиції з кожним роком зростають у воєнні стартапи. За перший квартал 2023 року рекордні \$ 14,5 млрд. інвестори вклали у воєнну тематику. І цим прикладам слідує і інші країни.

Висновок: попри війну українські стартапи продемонстрували стійкість та продовжують вести свій бізнес, і для їх подальшого розвитку потрібні довгострокові державні контракти, інвестиції та спрощені процедури.

МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ЯК ВАЖЛИВИЙ ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

А. А. ПАКУЛІНА, канд. екон. наук, доцент

Д. А. ВЕДЕНЬЄВА, здобувач вищої освіти

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Зміни у світовій економіці та пошук нових моделей інноваційного розвитку вимагають від сучасних підприємств стимулювання менеджменту, впровадження нових ідей та заохочення командної роботи. Саме через це надзвичайно важливим є розуміння процесу отримання компаніями максимальної віддачі від свого управлінського персоналу.

Мотивація - це загальний термін, який описує поведінку та дії людей. Він включає в себе все, починаючи від потреб, інтересів, мотивацій і закінчуючи